herpy

GEKKOER

Rock semaphore gecko

Pristurus rupestris

En lille, dagaktiv klippegekko fra Hajar-bjergene i Oman og Irans kyst, der krøller halen op over ryggen og signalerer med den. Den bliver kun 5-7 cm lang inklusive hale, og der findes meget lidt viden om pasningen.

Familie: Sphaerodactylidae Tidligere navn: *Pristurus rupestris iranicus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**5-7 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-8 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Klippeboende**
Biotop	**Halvørken og klippeterræn**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**28-30 °C**
Hotspot	**40-45 °C**
Temperatur, nat	**20-22 °C**
Luftfugtighed	**30-40 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**1 æg**
Inkubation	**70-90 dage** ved 28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen særlige tilladelser ved køb og salg. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Lovgivningen i dyrenes hjemlande kan begrænse udførsel af vilde dyr.

Om arten

Pristurus rupestris er en meget lille gekko med slank krop og en hale, der er længere end hoved og krop, sammentrykt fra siderne og hos hannerne har en tydelig kam af forstørrede skæl langs oversiden og en mindre langs undersiden. Hos hunnerne er kammen svagere eller mangler. Ryggen har ingen forstørret midterkam. Kroppen måler højst 27 mm fra snude til kloak. Halens længde er ikke målt i nyere undersøgelser, fordi mange dyr har tabt eller gendannet halen, så totallængden på 5-7 cm er et skøn ud fra kropslængden.

Arten blev beskrevet i 1874 af William Blanford. Længe blev *P. rupestris* regnet som én udbredt art fra Arabien til Iran og Østafrika, men i 2025 blev artskomplekset delt i fem arter: *P. rupestris* i snæver forstand og de fire nye arter *Pristurus ali*, *Pristurus assareen*, *Pristurus feulneri* og *Pristurus omanensis*. Bestandene i Iran, der tidligere blev regnet som underarten *P. r. iranicus*, hører til *P. rupestris*. Dyr i handlen under navnet *P. rupestris* kan høre til de udskilte arter, og oplysninger fra ældre litteratur kan handle om en anden art i komplekset. Artsnavnet kommer af latin *rupes*, klippe.

Arten er dagaktiv og kommunikerer med synlige signaler: den krøller halen op over ryggen, laver armstrækninger og pumper kroppen op og trykker den sammen fra siderne.

Udbredelse og levested

Pristurus rupestris i snæver forstand lever i Hajar-bjergene i det nordøstlige Oman, fra Ras al Hadd i øst til omkring 40 km nord for Wadi Jizzi-passet tæt på grænsen til De Forenede Arabiske Emirater, og langs Irans kyst fra Bushehr og øen Kharg i nord til næsten ved grænsen til Pakistan. Forekomsten i det sydvestlige Pakistan er usikker. I Oman er den fundet fra havniveau og op til 2.115 m over havet på Jabal Shams.

Spredte bestande i Qatar, Bahrain, det østlige Saudi-Arabien og på kysten af De Forenede Arabiske Emirater er sandsynligvis indført med sten og byggematerialer, og det er endnu ikke undersøgt, hvilken art i komplekset de tilhører. De indgår ikke i udbredelseskortet. Arten er talrig og vurderes ikke truet.

> **Oprindelig udbredelse:** Oman og Iran.

LEVESTED

Pristurus rupestris lever på klipper, store sten, trærødder og stammer og på menneskeskabte konstruktioner som mure. Den er hovedsagelig dagaktiv, men kan være aktiv efter solnedgang. Klimaet er tørt og varmt med store udsving mellem dag og nat, og i de højeste dele af bjergene er det markant køligere end i lavlandet. Dyrene søger skjul i sprækker og under sten. Temperatur og luftfugtighed på levestedet er ikke målt for arten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Der findes kun meget lidt viden om pasningen af *Pristurus rupestris*. Pasningen bygger på artens levevis, klimaet i udbredelsesområdet og den nært beslægtede *Pristurus carteri*, der stiller samme krav til varme, lys og tørhed. Tallene for temperatur, levetid og udrugning er lånt fra *P. carteri*.

Et voksent dyr kan holdes i et terrarie på 30 × 30 × 30 cm, men et større terrarie giver en tydeligere temperaturgradient og flere solpladser. Indret med stablede flade sten, skifer og rødder, så der opstår sprækker i flere højder. Sten skal ligge stabilt og helst limes, så dyret ikke bliver klemt, hvis det graver under dem. Brug en bund af fint sand blandet med jord.

Terrariet skal have god ventilation og et tætsluttende låg, for arten er meget lille og hurtig og kan presse sig gennem små åbninger.

Læs mere: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Lav en gradient med 28-30 °C i den kølige ende og en solplads på 40-45 °C under en lille spotlampe. Om natten må temperaturen falde til omkring 20-22 °C.

Brug termometre i begge ender og et infrarødt termometer til solpladsen, og styr varmen med termostat. Søger dyret hele tiden skygge, er solpladsen for varm.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luften skal være tør, omkring 30-40 %. Giv en meget lav skål med frisk vand, eller læg sten i skålen, så en lille gekko ikke kan drukne. Dyrene drikker også vanddråber, så spray indretningen let en gang om ugen, og lad den tørre op igen.

LYS OG UVB

P. rupestris er dagaktiv og soler sig, så den skal have kraftigt dagslys og UVB over solpladsen, fx et T5-rør med lav UVB-andel. Ferguson-zone 3 er et skøn for en lille, dagaktiv klippeart, der soler sig; zonen er ikke målt for arten. Sørg for skygge i resten af terrariet. Hav lyset tændt 12 timer om dagen om sommeren og 9-10 timer om vinteren, styret af et tænd-sluk-ur, og udskift UVB-røret efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten æder små leddyr. Giv springhaler, bananfluer, nyklækkede fårekyllinger og andre meget små insekter, der ikke er bredere end dyrets hoved. Fodr voksne dyr hver anden eller tredje dag og unge dyr dagligt med så meget, som de kan æde på 15-20 minutter, og fjern resten. Pudr foderet let med kalk og vitaminer ved hver anden fodring. Føden i naturen er ikke

undersøgt.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Pristurus rupestris er hurtig og vagtsom og egner sig ikke til håndtering, og halen kan knække af, hvis dyret gribes. Arten signalerer med halen og med armstrækninger og viser sig tydeligt i dagtimerne. Hvordan dyrene opfører sig over for hinanden i fangenskab, er ikke dokumenteret. Enkeltvis er den sikreste løsning. Holdes der et par sammen, skal terrariet være større og have mange skjul, og to hanner må ikke holdes sammen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *P. rupestris*. Vent med avl, til dyrene er fuldt udvoksede, og hunnen er i god foderstand.

PARRING

Parring i fangenskab er ikke dokumenteret for *P. rupestris*. Hannerne signalerer med halen og med armstrækninger, men hvilken rolle signalerne spiller ved parringen, er ikke undersøgt. Følg den første kontakt, og skil dyrene, hvis hannen jager hunnen vedholdende.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger ét hårdskallet æg ad gangen og lægger i naturen æg hele året. Hvor ofte hun lægger, er ikke dokumenteret. Giv hende en lille æglæggekasse med fugtigt sand, og sørg for rigeligt med kalk.

INKUBATION

Udrugningen er ikke dokumenteret for *P. rupestris*, så tallene i boksen (70-90 dage ved 28 °C) er kun en vejledende ramme. Flyt æggene forsigtigt, uden at de vendes, til let fugtig vermiculite, og hold temperaturen jævn.

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt af ungerne er ikke dokumenteret. Ungerne er meget små og skal have de allermindste foderdyr, som springhaler, bananfluer og nyklækkede fårekyllinger, samt kalk og UVB, så de ikke får knoglesygdom.

Sundhed og typiske fejl

Der er ikke dokumenteret sygdomme, der er specifikke for *Pristurus rupestris* i fangenskab. De typiske fejl for små, dagaktive ørkengekkoer er:

- For lidt UVB og kalk, som kan give bløde knogler og rystelser.
- For høj fugtighed og dårlig ventilation, som giver hud- og luftvejsproblemer.
- Overophedning under en for kraftig lampe uden køligt område.
- Tabt hale ved stress eller fastholdelse.
- Drukning i for dybe vandskåle.

Et sundt dyr er hurtigt og vagtsomt, har klare øjne og en fyldig hale. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig eller ligger slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.